[2021] 6 ਐਸ. ਸੀ. ਆਰ 1100.

ਏ

ਜਸਵੰਤ ਸਿੰਘ

ਬਨਾਮ

ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ

(ਫੌਜਦਾਰੀ ਅਪੀਲ No.1233/2021)

20 ਅਕਤੂਬਰ, 2021

ਬੀ

[ਦਿਨੇਸ਼ ਮਹੇਸ਼ਵਰੀ ਅਤੇ ਵਿਕਰਮ ਨਾਥ, ਜੇ. ਜੇ.]

ਫੌਜਦਾਰੀ ਜਾਬਤਾ ਸੰਘਤਾ, 1973 ਧਾਰਾ 482-ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਧਾਰਾਵਾਂ 406 ਅਤੇ 420, ਫੌਜਦਾਰੀ ਜਾਬਤਾ ਸੰਘਤਾ ਤਹਿਤ ਐੱਫ. ਆਈ. ਆਰ. ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਈ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਧਾਰਾ 482 ਸੀ. ਆਰ. ਪੀ. ਸੀ. ਤਹਿਤ ਆਪਣੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ।-ਮਾਲਕੀ-ਵਾਚਿਆ: ਧਾਰਾ 482 ਸੀ. ਆਰ. ਪੀ. ਸੀ. ਦਾ ਤਹਿਤ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਅਤੇ ਨਿਆਂ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ-ਇੱਕ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਅਤੇ ਯੋਗ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਅੰਦਰੂਨੀ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਅਦਾਲਤ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਜਾਂ ਤਾਂ ਅਜਿਹੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਨੂੰ ਰੋਕਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਅਜਿਹੀ ਵਰਤੋਂ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਨਿਆਂ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ-ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਤੋਂ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਸਪੱਸ਼ਟ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਅੱਗੇ ਇਹ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਨਿਆਂ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਰੱਖਣਾ ਇੱਕ ਫਰਜ਼ ਸੀ-ਹਾਈ

ਸੀ

ਡੀ

ਕੋਰਟ ਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਸਾਰੀ ਸਮੱਗਰੀ' ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਨਾ ਕਰਨ ਅਤੇ ਇਸ ਤੱਥ ਦੀ ਕਦਰ ਨਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਗਲਤੀ ਕੀਤੀ ਕਿ ਵਿਵਾਦ, ਜੇ ਕੋਈ ਹੈ, ਤਾਂ ਸਿਵਲ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਨੇ

ਈ *ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਮੁੱਖ ਦੋਸ਼ੀ ਨਾਲ ਆਪਣਾ ਮਸਲਾ ਸੁਲਝਾ ਲਿਆ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿਰੁੱਧ ਕਾਰਵਾਈ ਬਹੁਤ ਪਹਿਲਾਂ ਬੰਦ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਸ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ੀ- ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਅਣਗਹਿਲੀ ਵਾਲੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣ ਦੀ ਕੋਈ ਜਾਇਜ਼ ਵਜ੍ਹਾ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਉਸਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਸਾਰੀਆਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਰੱਦ ਹੋ ਗਈਆਂ- ਭਾਰਤੀ ਦੰਡਾਵਲੀ- ਧਾਰਾਵਾਂ 406 ਅਤੇ 420 ।*

ਐੱਸ. ਡਬਲਯੂ. ਪਲਾਨੀਟਕਰ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਬਿਹਾਰ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ **(2002) 1 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. 241:[2001] 4 ਸਪਲੀ.**

ਐੱਫ **ਐਸ. ਸੀ. ਆਰ. 397;** *ਪੀ. ਰਾਮਚੰਦਰ ਰਾਓ ਬਨਾਮ ਕਰਨਾਟਕ ਰਾਜ* **(2002) 4 ਐਸਸੀਸੀ 578; ਗਿਆਨ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ (2012) 10 ਐਸਸੀਸੀ 303:[2012] 8 ਐੱਸ. ਸੀ. ਆਰ. 753;** *ਅਤੇ ਪਰਬਤਭਾਈ ਆਹਿਰ ਉਰਫ ਪਰਬਤਭਾਈ ਭੀਮਸਿੰਹਭਾਈ ਕਰਮੂਰ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਗੁਜਰਾਤ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ,* **(2017) 9 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. 641:[2017] 10 ਐੱਸ. ਸੀ. ਆਰ. 1218-'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਹੈ।**

ਜੀ

<u>ਕੇਸ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਹਵਾਲਾ</u>

[2001] 4 ਸਪਲੀ.ਐੱਸ. ਸੀ. ਆਰ. 397 ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਪੈਰਾ 15

(2002) 4 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. 578 ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਪੈਰਾ 16

[2012] 8 ਐਸ. ਸੀ. ਆਰ. 753 ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਪੈਰਾ 17

ਐੱਚ **[2017] 10 ਐੱਸਸੀਆਰ 12 ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਪੈਰਾ 18**

ਫੌਜਦਾਰੀ ਅਪੀਲ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ: ਫੌਜਦਾਰੀ ਅਪੀਲ ਏ
No.1233/2021

2018 ਦੇ ਸੀ. ਆਰ. ਐੱਮ.-ਐੱਮ.-32011 ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਹਰਿਆਣਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਦੇ ਮਿਤੀ 06.02.2020 ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ। ਲਖਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਮਾਨ, ਡਾ. ਸੁਰੇਂਦਰ ਸਿੰਘ ਹੁੱਡਾ, ਵਕੀਲ। ਵੱਲੋਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾ । ਬੀ

ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਜਸਪ੍ਰੀਤ ਗੋਗੀਆ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਮੰਦਾਕਿਨੀ ਸਿੰਘ, ਕਰਨਵੀਰ ਗੋਗੀਆ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਸ਼ਿਵਾਂਗੀ ਸਿੰਘਲ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਆਸ਼ਿਮਾ ਮੰਡਲਾ, ਵਕੀਲ। ਵੱਲੋਂ ਜਵਾਬ ਦੇਹ ।

ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ

ਵਿਕਰਮ ਨਾਥ, ਜੱਜ

1. ਇਸ ਅਪੀਲ ਰਾਹੀਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਜਸਵੰਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਸੀ
ਅਤੇ ਹਰਿਆਣਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਵੱਲੋਂ ਸੀ. ਆਰ. ਐੱਮ.-ਐੱਮ.-32011/2018 (ਓ. ਐਂਡ. ਐੱਮ.) ਵਿੱਚ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਮਿਤੀ (06.02.2020) ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਐੱਫ. ਆਈ. ਆਰ. ਨੰਬਰ ਨੰ.179 ਮਿਤੀ 29.10.2009, ਧਾਰਾਵਾਂ 406/420 ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ., ਪੁਲਿਸ ਡੀ
ਸਟੇਸ਼ਨ, ਫਤਿਹਗੜ੍ਹ ਸਾਹਿਬ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਫਤਿਹਗੜ੍ਹ ਸਾਹਿਬ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਈ ਅਪਰਾਧਿਕ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਫੌਜਦਾਰੀ ਜਾਬਤਾ ਸੰਘਤਾ ਦੀ ਧਾਰਾ 482 ਤਹਿਤ ਆਪਣੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਤੋਂ ਮਨ੍ਹਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ । ਹਾਲਾਂਕਿ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਇਸ ਆਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕੁੱਝ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇ ਦਿੱਤੀ। ਈ

ਮੌਜੂਦਾ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਜਨਮ ਦੇਣ ਵਾਲਾ ਤੱਥ ਦਾ ਵੇਰਵਾ ਹੇਠਾਂ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈਃ

2. ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰ.2 ਨਸੀਬ ਸਿੰਘ (ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ) ਨੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਫਤਿਹਗੜ੍ਹ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਸੀਨੀਅਰ ਸੁਪਰਡੈਂਟ ਆਫ਼ ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਿਤ ਇੱਕ ਅਰਜ਼ੀ ਮਿਤੀ 18.08.2009 ਨੂੰ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਇੱਕ ਗੁਰਮੀਤ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਜਾਣਦਾ ਸੀ, ਜੋ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਵਿਦੇਸ਼ ਭੇਜਣ ਦੇ ਕਾਰੋਬਾਰ ਵਿੱਚ ਸੀ। ਗੁਰਮੀਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਨੂੰ ਭਰੋਸਾ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਕਿ ਉਸ ਦੇ ਦੋ ਜਾਣੇ-ਪਛਾਣੇ ਜਸਵੰਤ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਗੁਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਜੋ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਇਟਲੀ ਵਿੱਚ ਵੱਸ ਚੁੱਕੇ ਹਨ, ਉਹ ਉਸ ਦੇ ਪੁੱਤਰ ਨੂੰ ਨੌਕਰੀ ਦਿਵਾਉਣ ਅਤੇ ਇਟਲੀ ਵਿੱਚ ਵੱਸਣ ਵਿੱਚ ਮਦਦ ਕਰਨਗੇ।ਇਸ ਪ੍ਰਬੰਧ ਲਈ ਗੁਰਮੀਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕੁੱਲ 7 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਅਨੁਸਾਰ, 4 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ 10.12.2008 ਨੂੰ ਨਕਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ 2 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਮਿਤੀ 18.02.2009 ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਪੰਜਾਬ ਨੈਸ਼ਨਲ ਬੈਂਕ, ਬ੍ਰਾਂਚ ਏ. ਐਸ. ਕਾਲਜ, ਖੰਨਾ ਵੱਲੋਂ ਗੁਰਮੀਤ ਸਿੰਘ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਇੱਕ 18.02.2009 ਦੇ ਚੈੱਕ ਰਾਹੀਂ 2 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜੋ ਉਦੋਂ ਤੋਂ ਗੁਰਮੀਤ ਸਿੰਘ ਦੇ ਖਾਤੇ ਵਿੱਚ ਜਮ੍ਹਾਂ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ।ਇਸ ਤੋਂ ਤੁਰੰਤ ਬਾਅਦ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦੇ ਪੁੱਤਰ ਸਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਨੇ 19.02.2009 ਨੂੰ ਇਟਲੀ ਲਈ ਉਡਾਣ ਭਰੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ

ਐੱਫ

ਜੀ

ਐੱਚ

---

1 Cr.P.C.

2 I. P. C.

ਏ ਦੋਸ਼ ਹੈ ਕਿ ਜਸਵੰਤ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਗੁਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਆਪਣਾ ਵਾਅਦਾ ਪੂਰਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਪੁੱਤਰ ਨੂੰ ਤੰਗ ਪ੍ਰੇਸ਼ਾਨ ਕੀਤਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਵਾਅਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਨੌਕਰੀ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ। ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਗੁੰਮ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਅਤੇ ਆਖਰਕਾਰ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਪੁੱਤਰ ਨੂੰ ਤਿੰਨ/ਚਾਰ ਮਹੀਨਿਆਂ ਬਾਅਦ ਵਾਪਸ ਆਉਣਾ ਪਿਆ। ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਵਿੱਚ ਅੱਗੇ ਦੋਸ਼ ਲਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਨਾਮਜ਼ਦ ਦੋਸ਼ੀ ਨੇ 3 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਪੈਸੇ ਨਾ ਦੇਣ ਦੀ ਸੂਰਤ ਵਿੱਚ ਗੰਭੀਰ ਨਤੀਜੇ
ਬੀ ਭੁਗਤਣ ਦੀ ਧਮਕੀ ਵੀ ਦਿੱਤੀ।ਕਿ ਉਸ ਦਾ ਪੁੱਤਰ ਮਾਨਸਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰੇਸ਼ਾਨ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਨੇ ਆਪਣੇ ਪੁੱਤਰ ਦੀ ਯਾਤਰਾ ਅਤੇ ਇਲਾਜ ਤੇ ਵੀ ਵੱਡੀ ਰਕਮ ਖਰਚ ਕੀਤੀ ਹੈ।ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਢੁਕਵੀਂ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਨੂੰ ਨਿਆਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ।

3. ਇਸ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦੀ ਜਾਂਚ ਆਰਥਿਕ ਅਪਰਾਧ ਵਿੰਗ,
ਸੀ ਫਤਿਹਗੜ੍ਹ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਏ. ਐਸ. ਆਈ. ਮਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕੀਤੀ ਸੀ।ਜਾਂਚ ਵਿੱਚ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ, ਉਸ ਦੇ ਪੁੱਤਰ ਅਤੇ ਗੁਰਮੀਤ ਸਿੰਘ ਦੇ ਬਿਆਨ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ।ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਵਸੇ ਅਤੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਵਿੱਚ ਨਾਮਜ਼ਦ ਕੀਤੇ ਗਏ ਜਸਵੰਤ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਗੁਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਵੀ ਆਪਣੇ ਬਿਆਨ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਜੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਈ-ਮੇਲ ਰਾਹੀਂ ਭੇਜੇ ਹਨ।ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੇ ਧੋਖਾਧੜੀ ਜਾਂ ਵਿਸ਼ਵਾਸਘਾਤ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਪਰਾਧ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕੋਈ ਤੱਥ ਨਹੀਂ ਲੱਭਿਆ ਅਤੇ ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ, ਸਿਫਾਰਸ਼ ਕੀਤੀ ਕਿ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ
ਡੀ ਮਿਤੀ 04.09.2009 ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੁਆਰਾ ਦਾਖਲ ਦਫ਼ਤਰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ।

4. ਆਰਥਿਕ ਅਪਰਾਧ ਵਿੰਗ ਦੇ ਇੰਚਾਰਜ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰਦੀਪ ਸਿੰਘ

ਨੇ ਵੀ ਸਮੱਗਰੀ ਅਤੇ ਰਿਕਾਰਡ ਉੱਤੇ ਮੌਜੂਦ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਏ. ਐੱਸ. ਆਈ. ਵੱਲੋਂ 04.09.2009 ਉੱਤੇ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤੀ ਪ੍ਰਗਟਾਈ। ਬੱਸੀ ਪਠਾਣਾ ਦੇ ਡਿਪਟੀ
ਈ ਸੁਪਰਡੈਂਟ ਆਫ਼ ਪੁਲਿਸ, ਸ਼੍ਰੀ ਰਾਜਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਵੀ ਇਹ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਕੀਤੀ ਕਿ ਅਰਜ਼ੀ 'ਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਭੇਜਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।ਹਾਲਾਂਕਿ, ਸੀਨੀਅਰ ਪੁਲਿਸ ਸੁਪਰਡੈਂਟ ਸ਼੍ਰੀ ਕੋਸਤਵ ਸ਼ਰਮਾ ਨੇ ਸਟੇਸ਼ਨ ਹਾਊਸ ਅਫਸਰ ਨੂੰ ਪਹਿਲੀ ਸੂਚਨਾ ਰਿਪੋਰਟ ਦਰਜ ਕਰਨ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ 29.10.2009 ਨੂੰ ਇੱਕ ਐਫ. ਆਈ. ਆਰ. ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ।ਇਸ
ਐੱਫ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਹੋਰ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਤੇ ਸੀ.ਆਰ. ਪੀ. ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 173 (2) ਤਹਿਤ ਇੱਕ ਪੁਲਿਸ ਰਿਪੋਰਟ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਸਿੱਟਾ ਕੱਢਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਸਿਰਫ ਗੁਰਮੀਤ ਸਿੰਘ ਵਿਰੁੱਧ ਇੱਕ ਸੁਣਵਾਈ ਯੋਗ ਕੇਸ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਅਤੇ ਬਾਕੀ ਦੋ ਨਾਮਜ਼ਦ ਦੋਸ਼ੀ ਜਸਵੰਤ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਗੁਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਵਿਰੁੱਧ, ਕਿਉਂਕਿ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਪਰਾਧ ਦਾ ਕੋਈ ਸਬੂਤ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਇਸ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਬਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

ਜੀ 5. ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਨਸੀਬ ਸਿੰਘ ਦਾ ਇੱਕ ਵਾਧੂ ਬਿਆਨ 20.05.2010 ਨੂੰ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਸ ਨੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਗੁਰਮੀਤ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਚਾਰ ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦੀ ਰਕਮ ਨਕਦ ਅਦਾ ਕੀਤੀ ਸੀ ਅਤੇ 2 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਚੈੱਕ ਰਾਹੀਂ ਦਿੱਤੇ ਸੀ।

6. ਪੁਲਿਸ ਰਿਪੋਰਟ ਅਤੇ ਇਸ ਨਾਲ ਜੁੜ੍ਹੀ ਸਮੱਗਰੀ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ, ਫਤਿਹਗੜ੍ਹ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਫਸਟ ਕਲਾਸ ਨੇ ਨੋਟਿਸ
ਐੱਚ ਲਿਆ ਅਤੇ ਕੇਸ ਨੰਬਰ ਸੀ. ਐੱਚ. ਆਈ./0600029/2010 ਦਰਜ ਕੀਤਾ। ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੌਰਾਨ

ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਨੇ 11.6.2013 ਨੂੰ ਇੱਕ ਅਰਜ਼ੀ ਧਾਰਾ 319 ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਅਤੇ ਦੂਜੇ ਸਹਿ-ਦੋਸ਼ੀ ਗੁਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 420 ਆਈ. ਪੀ. ਸੀ. ਤਹਿਤ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨ ਲਈ ਸੰਮਨ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਉਸੇ ਦਿਨ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਦੋਵਾਂ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 420 ਆਈ. ਪੀ. ਸੀ. ਤਹਿਤ ਸੰਮਨ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ। ਕਿਉਂਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਇਟਲੀ ਵਿੱਚ ਸੀ, ਇਸ ਲਈ ਉਹ ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ ਅਤੇ ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ ਉਸ ਨੂੰ 28.4.2014 ਨੂੰ ਭਗੌੜਾ ਐਲਾਨਿਆ ਗਿਆ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਸਤੰਬਰ, 2018 ਵਿੱਚ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ 482 Cr.P.C ਦੇ ਤਹਿਤ ਇੱਕ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਸ ਨੂੰ ਭਗੌੜਾ ਅਪਰਾਧੀ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ 28.04.2014 ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ।

ਏ

ਬੀ

7. ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਨਸੀਬ ਸਿੰਘ ਨੇ ਮੁੱਖ ਦੋਸ਼ੀ ਗੁਰਮੀਤ ਸਿੰਘ ਨਾਲ ਸਮਝੌਤਾ ਕਰ ਲਿਆ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸਾਂਝੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਅਰਜ਼ੀ ਦਿੱਤੀ। ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਨੇ ਮਿਤੀ 26.09.2014 ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਰਾਹੀਂ ਧਿਰਾਂ ਨੂੰ ਆਰਥਿਕ ਮਹੱਤਵ ਦੇ ਆਪਣੇ ਮੁੱਦੇ ਨੂੰ ਦੋਸਤਾਨਾ ਢੰਗ ਨਾਲ ਹੱਲ ਕਰਨ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿੱਤੀ ਅਤੇ ਉਸ ਅਨੁਸਾਰ ਅਪਰਾਧ ਨੂੰ ਮਾਫੀ ਯੋਗ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਦੋਸ਼ੀ ਗੁਰਮੀਤ ਸਿੰਘ ਵਿਰੁੱਧ ਕਾਰਵਾਈ ਖਤਮ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ।

ਸੀ

8. ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ 10.09.2018 ਦੇ ਅੰਤਰਿਮ ਆਦੇਸ਼ ਰਾਹੀਂ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਮਿਤੀ ਆਈ. ਡੀ. 2 ਦੇ ਆਦੇਸ਼ 'ਤੇ ਰੋਕ ਲਗਾ ਦਿੱਤੀ ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਦੋ ਹਫ਼ਤਿਆਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਅੱਗੇ ਆਤਮ ਸਮਰਪਣ ਕਰਨ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਅਜਿਹਾ

ਡੀ

ਕਰਨ' ਤੇ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਹੋਣ ਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਅੰਤਰਿਮ ਜ਼ਮਾਨਤ 'ਤੇ ਰਿਹਾਅ ਕਰਨ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ 27.10.2018 ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਹੋਇਆ, ਜਿਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਉਸ ਦੇ ਈ ਜ਼ਮਾਨਤੀ ਪੱਤਰ 1 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦੀ ਰਕਮ ਉੱਤੇ ਅੰਤਰਿਮ ਜ਼ਮਾਨਤ ਲਈ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰ ਲਿਆ।

9. ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਲੰਬਿਤ 482 Cr.P.C ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਸੀ. ਆਰ. ਐੱਮ. ਨੰਬਰ 4655/2020 ਵਜੋਂ ਰਜਿਸਟਰਡ ਇੱਕ ਹੋਰ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਸ ਨੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਆਧਾਰਾਂ 'ਤੇ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਖਾਸ ਐੱਫ ਤੌਰ' ਤੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਮੁੱਖ ਦੋਸ਼ੀ ਗੁਰਮੀਤ ਸਿੰਘ ਨਾਲ ਆਪਣਾ ਮਾਮਲਾ ਸੁਲਝਾ ਲਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਾਂਝੀ ਬੇਨਤੀ 'ਤੇ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਗੁਰਮੀਤ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਅਪਰਾਧ ਤੋਂ ਬਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ।

10. ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਮਿਤੀ 10.01.2020 ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਰਾਹੀਂ ਅੰਤਰਿਮ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇਣ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਸਹਿ-ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਜੁਰਮਮਾਫੀ/ਬਰੀ ਕਰਨ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਕੋਈ ਹੋਰ ਸਮੱਗਰੀ ਜੋ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦਾਇਰ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਨੂੰ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਰੱਖਣ ਦੀ ਜੀ ਆਗਿਆ ਦਿੱਤੀ।ਸਾਰੀਆਂ ਸਬੰਧਤ ਸਮੱਗਰੀ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਅਰਜ਼ੀ ਮਿਤੀ 04.02.2020 ਰਾਹੀਂ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ।

11. ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਇਤਰਾਜ਼ਯੋਗ ਫੈਸਲੇ ਰਾਹੀਂ ਇਸ ਆਧਾਰ ਉੱਤੇ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਐੱਫ. ਆਈ. ਆਰ. ਦੇ ਅਧਿਐਨ ਤੋਂ ਪਤਾ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦਾ ਨਾਮ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਐੱਫ. ਆਈ. ਆਰ. ਵਿੱਚ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਐੱਚ

ਹੈ ਅਤੇ

1104

ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਰਿਪੋਰਟਾਂ [2021] 6 ਐਸ. ਸੀ. ਆਰ.

ਏ

ਉਸ ਨੂੰ ਅਪਰਾਧਿਕ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ।ਹਾਲਾਂਕਿ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਮਿਤੀ 28.04.2014 ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਭਗੌੜਾ ਅਪਰਾਧੀ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਦੋ ਹਫ਼ਤਿਆਂ ਦੇ ਅੰਦਰ-ਅੰਦਰ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਆਤਮ ਸਮਰਪਣ ਕਰਨ ਅਤੇ ਨਿਯਮਤ ਜ਼ਮਾਨਤ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇਣ ਦਾ

ਬੀ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ, ਜਿਸ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਤਿੰਨ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਦੋ ਹਫ਼ਤਿਆਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਸੀ।ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਦੁਬਾਰਾ ਪੇਸ਼ ਕਰਨਾ ਲਾਹੇਵੰਦ ਹੋਵੇਗਾ, ਜੋ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈਃ

> "ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਜਸਵੰਤ ਸਿੰਘ, ਇੱਕ ਗ਼ੈਰ-ਵਸਨੀਕ ਭਾਰਤੀ, ਨੇ ਮੌਜੂਦਾ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕਰਕੇ ਪੁਲਿਸ ਸਟੇਸ਼ਨ ਫਤਿਹਗੜ੍ਹ ਸਾਹਿਬ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਫਤਿਹਗੜ੍ਹ ਸਾਹਿਬ ਵਿੱਚ ਦਰਜ

ਸੀ ਆਈ. ਪੀ. ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 406/420 ਤਹਿਤ ਐੱਫ.ਆਈ.ਆਰ ਨੰ.179 ਮਿਤੀ 29.10.2009 ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ।
>
> ਮੈਂ ਐੱਫ. ਆਈ. ਆਰ. ਨੂੰ ਵਾਚਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਇੱਕ ਨਿਰੀਖਣ ਤੋਂ ਪਤਾ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਐੱਫ. ਆਈ. ਆਰ. ਵਿੱਚ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦਾ ਨਾਮ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਅਪਰਾਧਿਕ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਲਈ ਉਸ ਨੂੰ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਐੱਫ. ਆਈ. ਆਰ. ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਆਧਾਰ

ਡੀ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੀ ਬੇਨਤੀ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਉਸ ਨੂੰ ਭਗੌੜਾ ਕਰਾਰ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ ਦੇ

ਆਦੇਸ਼ ਮਿਤੀ 28.4.2014 ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਉਸ ਨੂੰ ਦੋ ਹਫ਼ਤਿਆਂ ਦੇ ਅੰਦਰ-ਅੰਦਰ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਆਤਮ ਸਮਰਪਣ ਕਰਨ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।ਉਸ ਦੇ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਅਤੇ ਨਿਯਮਤ ਜ਼ਮਾਨਤ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇਣ 'ਤੇ, ਦੋ ਹਫ਼ਤਿਆਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਫੈਸਲਾ ਲਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਉਸ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ।ਇਹ ਆਦੇਸ਼

ਈ ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈਃ-

(i) ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਆਪਣਾ ਪਾਸਪੋਰਟ ਸੌਂਪ ਦੇਵੇਗਾ।

(ii) ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਸੁਣਵਾਈ ਦੀ ਹਰ ਮਿਤੀ ਨੂੰ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਹੋਵੇਗਾ।

ਐੱਫ iii) ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦੇ ਗਵਾਹਾਂ ਨੂੰ ਕੋਈ ਧਮਕੀ ਜਾਂ ਧਮਕੀ ਨਹੀਂ ਦੇਵੇਗਾ।

ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।"

12. ਜਦੋਂ ਇਹ ਮਾਮਲਾ 24.09.2021 ਨੂੰ ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆਇਆ, ਤਾਂ ਅਸੀਂ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਵਿਰੁੱਧ ਕੋਈ ਜ਼ਬਰਦਸਤੀ ਕਦਮ ਨਹੀਂ ਚੁੱਕੇ ਜਾਣੇ ਚਾਹੀਦੇ।

ਜੀ 13. ਅਸੀਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਮਾਨਯੋਗ ਵਕੀਲ ਸ਼੍ਰੀ ਲਖਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਮਾਨ ਅਤੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਦੇ ਮਾਨਯੋਗ ਵਕੀਲ ਸ਼੍ਰੀ ਜਸਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਗੋਗੀਆ ਨੂੰ ਸੁਣਿਆ ਹੈ।

14. ਸਾਡੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ, ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਭ ਤੋਂ ਢੁਕਵੇਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 482 ਤਹਿਤ ਆਪਣੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਸੀ ਅਤੇ

ਐੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਨੂੰ ਬੰਦ ਕਰਕੇ ਨਿਆਂ ਦੇ

ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ।

ਏ

ਇਹ ਵੀ ਹੈਰਾਨੀ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 319 (ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ) ਤਹਿਤ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਤੇ ਕਿਸ ਹਾਲਾਤ ਵਿੱਚ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਨੇ (26.09.2014) ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵੀ ਕੇਸ ਲੜਨਾ ਜਾਰੀ ਰੱਖਿਆ ਜਦੋਂ ਕਿ ਮੁੱਖ ਦੋਸ਼ੀ ਗੁਰਮੀਤ ਸਿੰਘ ਵਿਰੁੱਧ ਮਾਮਲੇ ਨਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਸਮਝੌਤਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਚੁੱਕਾ ਸੀ। ਜ਼ਾਹਰਾ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਪਾਰਟੀਆਂ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਜਾਂ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਤੱਥਾਂ ਬੀ ਅਤੇ ਸਮੱਗਰੀ ਨੂੰ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਸਨ, ਜੋ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਏ ਬਿਨਾਂ ਬੰਦ ਕਰ ਸਕਦੀ ਸੀ।

15. ਧਾਰਾ 482 ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਅਤੇ ਨਿਆਂ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਹੈ।ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਵਾਰ-ਵਾਰ ਇਸ ਗੱਲ ਉੱਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਅੰਦਰੂਨੀ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਸੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਇੱਕ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਅਤੇ ਯੋਗ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਅਦਾਲਤ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਜਾਂ ਤਾਂ ਅਜਿਹੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਨੂੰ ਰੋਕੇਗੀ ਜਾਂ ਅਜਿਹੀ ਵਰਤੋਂ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਨਿਆਂ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਐਸ. ਡਬਲਯੂ. ਪਲਾਨੀਟਕਰ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਬਨਾਮ ਬਿਹਾਰ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ[3] ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਸ਼ਿਵਰਾਜ ਵੀ. ਪਾਟਿਲ, ਜੱਜ ਨੇ ਰਿਪੋਰਟ ਦੇ

ਪੈਰਾ 27 ਵਿੱਚ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ।ਉਸੇ ਨੂੰ ਹੇਠਾਂ ਦੁਬਾਰਾ ਪੇਸ਼ ਡੀ
ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈਃ

"ਪੈਰਾ 27:

.....ਜਦੋਂ ਕਿ ਧਾਰਾ 482 ਸੀ. ਆਰ. ਪੀ. ਸੀ. ਦੇ ਤਹਿਤ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਇਸ ਮਸਲੇ ਅਤੇ ਉਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਵੇਖਣਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਲਈ ਉਸ ਨੂੰ ਇਸ ਉਪਬੰਧ ਦੇ ਤਹਿਤ ਈ
ਅਜਿਹੀ ਸ਼ਕਤੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ***ਸੀ. ਆਰ. ਪੀ. ਸੀ. ਅਧੀਨ ਕਿਸੇ ਵੀ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ, ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ ਜਾਂ ਹੋਰ ਨਿਆਂ ਦੇ ਅੰਤ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕਰਨ ਲਈ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਕੋਲ ਅੰਦਰੂਨੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ*** ਐੱਫ
ਉਪਲਬਧ ਹੈ। *ਇਹ ਸਥਿਤੀ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਤੇ, ਧਾਰਾ 482 ਸੀ. ਆਰ. ਪੀ. ਸੀ. ਦੇ ਤਹਿਤ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਉੱਪਰ ਦੱਸੇ ਗਏ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਇਸ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਅਤੇ ਦਾਇਰੇ ਦੇ ਅਨੁਕੂਲ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।ਢੁਕਵੇਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ, ਨਿਆਂਇਕ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨੂੰ ਨਿਰਾਸ਼ ਜਾਂ ਬਦਲਾ ਲੈਣ ਵਾਲੇ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਦੇ ਹੱਥਾਂ ਵਿੱਚ ਜ਼ੁਲਮ ਜਾਂ ਪਰੇਸ਼ਾਨੀ ਦਾ ਸਾਧਨ ਬਣਨ ਤੋਂ ਰੋਕਣ ਲਈ, ਅੰਦਰੂਨੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨਾ ਸਿਰਫ ਲੋੜੀਂਦੀ ਹੈ ਬਲਕਿ ਜ਼ਰੂਰੀ ਵੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਜੋ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਨਿਆਂਇਕ ਮੰਚ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਣਚਾਹੇ ਮਨੋਰਥ ਲਈ ਵਰਤਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਨਾ* ਜੀ
ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕੇ।ਜਦੋਂ ਕੋਈ ਵਿਅਕਤੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੇ ਮੁੱਦੇ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਧਾਰਾ 482 ਸੀ. ਆਰ. ਪੀ. ਸੀ. ਦੇ ਤਹਿਤ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਹਾਲਤਾਂ 'ਤੇ ਸਾਵਧਾਨੀ ਨਾਲ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨੀ ਪੈਂਦੀ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉੱਪਰ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ

ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਉਸ ਮਸਲੇ ਅਤੇ ਉਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ ਜਿਸ ਲਈ ਉਹ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ।"

ਐੱਚ

3 (2002) 1 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. 241

ਏ

16. **ਪੀ. ਰਾਮਚੰਦਰ ਰਾਓ ਬਨਾਮ ਕਰਨਾਟਕ ਰਾਜ**[4], ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਸੱਤ ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਬੈਂਚ ਨੇ ਵੀ ਧਾਰਾ 482 ਦੇ ਤਹਿਤ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਲਈ ਉਹੀ ਸਿਧਾਂਤ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੇ ਹਨ ਜਿੱਥੇ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਯਕੀਨ ਸੀ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਜਾਂ ਨਿਆਂ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕਰਨ ਲਈ ਅਜਿਹੀ ਵਰਤੋਂ

ਬੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਾਰਨ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸੀ। **ਲਾਹੋਟੀ, ਜੇ.**, ਆਪਣੇ ਲਈ ਬੋਲ ਰਹੇ ਹਨ ਅਤੇ **ਭਾਰੂਚਾ, ਕਾਦਰੀ, ਸੰਤੋਸ਼ ਹੇਗੜੇ, ਰੂਮਾ ਪਾਲ ਅਤੇ ਅਰਿਜੀਤ ਪਸਾਯਤ, ਜੇ. ਜੇ.** ਨੇ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਪੈਰਾ 21 ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ:

"ਪੈਰਾ 21."ਦੂਕਵੇਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ, ਧਾਰਾ 482 ਦੇ ਤਹਿਤ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੀ ਅੰਦਰੂਨੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨੂੰ ਅਜਿਹੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਲਈ

ਸੀ *ਵਰਤਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਅਪਰਾਧਿਕ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਜ਼ਾਬਤੇ ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਿਸੇ ਵੀ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ, ਜਾਂ ਹੋਰ, ਨਿਆਂ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕਰਨ ਲਈ।ਸ਼ਕਤੀ ਵਿਆਪਕ ਹੈ ਅਤੇ, ਜੇ*

ਡੀ

ਸਮਝਦਾਰੀ ਅਤੇ ਚੇਤੰਨ ਢੰਗ ਨਾਲ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਲਗਭਗ ਸਾਰੀਆਂ ਸਥਿਤੀਆਂ ਦਾ ਧਿਆਨ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਦੇਰੀ ਦੇ ਕਾਰਨ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਮੁਕੱਦਮੇ, ਜਾਂਚ ਜਾਂ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਜ਼ੁਲਮ ਜਾਂ ਪਰੇਸ਼ਾਨੀ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਕਾਰਨ ਕਰਕੇ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਢੁਕਵੇਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ, ਹਾਈ ਕੋਰਟਾਂ ਨੇ ਧਾਰਾ 482 ਸੀ. ਆਰ. ਪੀ. ਸੀ. ਤਹਿਤ ਆਪਣੇ

ਈ

ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਪਹਿਲੀ ਸੂਚਨਾ ਰਿਪੋਰਟ ਅਤੇ ਜਾਂਚ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਤਾਂ ਅਪਰਾਧਿਕ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ। ਅਜਿਹੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 21 ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਉੱਤੇ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ।ਏ. ਆਰ. ਅੰਤੁਲੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਬੈਂਚ ਨੇ ਹਾਈ

ਐੱਫ

ਕੋਰਟ ਨੂੰ (ਆਪਣੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਪੈਰਾ 62 ਅਤੇ 65 ਰਾਹੀਂ) ਅਜਿਹੀ ਸ਼ਕਤੀ ਸੌਂਪਦੇ ਹੋਏ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਅਨੁਛੇਦ 21 ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਵੀ ਅਦਾਲਤਾਂ ਅਪਰਾਧਿਕ ਮਾਮਲਿਆਂ ਜਾਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਵਿੱਚ ਬੇਲੋੜੀ ਦੇਰੀ ਦਾ ਧਿਆਨ ਰੱਖ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ ਜੇਕਰ ਉਹ ਬਹੁਤ ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਤੱਕ ਲੰਬਿਤ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਢੁਕਵੇਂ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਕੇ ਅਗਲੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ ਜਦੋਂ ਉਹ ਦਮਨਕਾਰੀ ਅਤੇ ਬੇਲੋੜੇ ਪਾਏ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।"" ""

ਜੀ

17. **ਗਿਆਨ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ**[5] ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਤਿੰਨ ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਬੈਂਚ ਨੇ ਧਾਰਾ 482 Cr.P.C ਤਹਿਤ

ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦਿਆਂ ਅਪਰਾਧਿਕ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਬਾਰੇ ਉਭਰੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਥਿਤੀ ਦਾ ਸੰਖੇਪ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ। **ਆਰ. ਐੱਮ ਲੋਢਾ, ਜੱਜ** (ਜਿੱਦਾਂ ਕਿ ਉਦੋ ਉਹ ਸੀ)

---

[4](2002) 4 ਐੱਸ. ਸੀ. ਸੀ. 578

ਐੱਚ

[5](2012) 10 ਐੱਸ. ਸੀ. ਸੀ. 303 A

ਜਸਵੰਤ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ

[ਵਿਕ੍ਰਮ ਨਾਥ, ਜੇ.]

ਏ

) ਬੈਂਚ ਵੱਲੋਂ ਬੋਲ ਰਹੇ ਸਨ, ਰਿਪੋਰਟ ਦੇ ਪੈਰਾ 61 ਵਿੱਚ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਅਤੇ ਮੁੱਖ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਦੀਵਾਨੀ ਸੁਭਾਅ ਵਾਲੇ ਅਪਰਾਧਿਕ ਮਾਮਲੇ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਇੱਕ ਵੱਖਰੇ ਅਧਾਰ ਉੱਤੇ ਖੜ੍ਹੇ ਹਨ, ਖਾਸ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਵਪਾਰਕ, ਵਿੱਤੀ, ਵਪਾਰਕ, ਸਿਵਲ, ਭਾਈਵਾਲੀ ਜਾਂ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਜਾਂ ਦਾਜ ਆਦਿ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਵਿਆਹ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਅਪਰਾਧ ਜਾਂ ਪਰਿਵਾਰਕ ਵਿਵਾਦ ਜਿੱਥੇ ਗਲਤੀ ਮੂਲ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਨਿੱਜੀ ਹੈ ਅਤੇ ਧਿਰਾਂ ਨੇ ਆਪਣਾ ਪੂਰਾ ਵਿਵਾਦ ਹੱਲ ਕਰ ਲਿਆ ਹੈ।ਪੈਰਾ 61 ਤੋਂ ਸੰਬੰਧਿਤ ਨਿਚੋੜ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈਃ

ਬੀ

> *"61. ਉਪਰੋਕਤ ਚਰਚਾ ਤੋਂ ਜੋ ਸਥਿਤੀ ਉੱਭਰਦੀ ਹੈ, ਉਸ ਦਾ ਸੰਖੇਪ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈਃ ਆਪਣੇ ਅੰਦਰੂਨੀ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਸੇ ਅਪਰਾਧਿਕ* ਸੀ
> *ਕਾਰਵਾਈ ਜਾਂ ਐਫ. ਆਈ. ਆਰ. ਜਾਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ*

ਵਿੱਚ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਜਾਬਤਾ ਦੀ ਧਾਰਾ 320 ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਪਰਾਧਾਂ ਨੂੰ ਵਧਾਉਣ ਲਈ ਇੱਕ ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸ਼ਕਤੀ ਤੋਂ ਅਲੱਗ ਅਤੇ ਵੱਖਰੀ ਹੈ। ਅੰਦਰੂਨੀ ਸ਼ਕਤੀ ਵਿਆਪਕ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਦੀ ਕੋਈ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸੀਮਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ ਪਰ ਇਸ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਅਜਿਹੀ ਸ਼ਕਤੀ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।:

(i) ਨਿਆਂ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕਰਨ ਲਈ, ਜਾਂ (ਵਿੱਚ) ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ। ਕਿਹੜੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਅਪਰਾਧਿਕ ਕਾਰਵਾਈ ਜਾਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਜਾਂ ਐੱਫ. ਆਈ. ਆਰ. ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਅਪਰਾਧੀ ਅਤੇ ਪੀੜਤ ਨੇ ਆਪਣੇ ਵਿਵਾਦ ਨੂੰ ਸੁਲਝਾ ਲਿਆ ਹੈ, ਇਹ ਹਰੇਕ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਹਾਲਤਾਂ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰੇਗਾ ਅਤੇ ਕੋਈ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਨਿਰਧਾਰਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਅਜਿਹੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਅਤੇ ਗੰਭੀਰਤਾ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਮਾਨਸਿਕ ਬੁਰਾਈ ਜਾਂ ਕਤਲ, ਬਲਾਤਕਾਰ, ਡਕੈਤੀ ਆਦਿ ਵਰਗੇ ਖਤਰਨਾਕ ਅਤੇ ਗੰਭੀਰ ਅਪਰਾਧਾਂ ਨੂੰ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਰੱਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਭਾਵੇਂ ਪੀੜਤ ਜਾਂ ਪੀੜਤ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਅਤੇ ਅਪਰਾਧੀ ਨੇ ਵਿਵਾਦ ਸੁਲਝਾ ਲਿਆ ਹੋਵੇ। ਅਜਿਹੇ ਅਪਰਾਧ ਨਿੱਜੀ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ ਅਤੇ ਸਮਾਜ ਉੱਤੇ ਗੰਭੀਰ ਪ੍ਰਭਾਵ ਪਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਰੋਕੂ ਕਾਨੂੰਨ ਜਾਂ ਜਨਤਕ ਸੇਵਕਾਂ ਦੁਆਰਾ ਉਸ ਸਮਰੱਥਾ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਪਰਾਧਾਂ ਆਦਿ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਪੀੜਤ ਅਤੇ ਅਪਰਾਧੀ ਦਰਮਿਆਨ ਕੋਈ ਸਮਝੌਤਾ। ਅਜਿਹੇ ਅਪਰਾਧਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਅਪਰਾਧਿਕ

ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਕੋਈ ਅਧਾਰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ। ਪਰ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਅਤੇ ਮੁੱਖ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਦੀਵਾਨੀ ਸੁਭਾਅ ਵਾਲੇ ਅਪਰਾਧਿਕ ਮਾਮਲੇ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਇੱਕ ਵੱਖਰੇ ਪੱਧਰ ਉੱਤੇ ਖੜ੍ਹੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਖਾਸ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਵਪਾਰਕ, ਵਿੱਤੀ, ਸਿਵਲ, ਭਾਈਵਾਲੀ ਜਾਂ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਐੱਚ *ਲੈਣ-ਦੇਣ ਜਾਂ ਵਿਆਹ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਅਪਰਾਧ।*

ਏ

ਦਾਜ ਆਦਿ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਜਾਂ ਪਰਿਵਾਰਕ ਵਿਵਾਦ ਜਿੱਥੇ ਗਲਤ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਨਿੱਜੀ ਜਾਂ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਹੈ ਅਤੇ ਧਿਰਾਂ ਨੇ ਆਪਣਾ ਪੂਰਾ ਵਿਵਾਦ ਹੱਲ ਕਰ ਲਿਆ ਹੈ।ਇਸ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਅਪਰਾਧਿਕ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜੇਕਰ ਉਸ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ, ਅਪਰਾਧੀ ਅਤੇ ਪੀੜਤ ਦਰਮਿਆਨ ਸਮਝੌਤੇ ਦੇ ਕਾਰਨ, ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਏ ਜਾਣ

ਬੀ

ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਅਤੇ ਧੁੰਦਲੀ ਹੈ ਅਤੇ ਅਪਰਾਧਿਕ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣ ਨਾਲ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਜ਼ੁਲਮ ਅਤੇ ਪੱਖਪਾਤ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪਵੇਗਾ ਅਤੇ ਪੀੜਤ ਨਾਲ ਪੂਰੇ ਅਤੇ ਸੰਪੂਰਨ ਸਮਝੌਤੇ ਅਤੇ ਸਮਝੌਤੇ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਅਪਰਾਧਿਕ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਰੱਦ ਨਾ ਕਰਨ ਨਾਲ ਉਸ ਨਾਲ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਬੇਇਨਸਾਫੀ ਹੋਵੇਗੀ। ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਇਸ

ਸੀ

ਗੱਲ ਉੱਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਅਪਰਾਧਿਕ ਕਾਰਵਾਈ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣਾ ਜਾਂ ਅਪਰਾਧਿਕ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਜਾਰੀ

ਰੱਖਣਾ ਅਣਉਚਿਤ ਜਾਂ ਨਿਆਂ ਦੇ ਹਿੱਤ ਦੇ ਉਲਟ ਹੋਵੇਗਾ ਜਾਂ ਨਹੀਂ, ਇਹ ਪੀੜਤ ਅਤੇ ਗਲਤ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਦਰਮਿਆਨ ਸਮਝੌਤੇ ਅਤੇ ਸਮਝੌਤੇ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਕੀ ਨਿਆਂ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕਰਨ ਲਈ, ਇਹ ਉਚਿਤ ਹੈ ਕਿ ਅਪਰਾਧਿਕ ਕੇਸ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਜੇ ਉਪਰੋਕਤ ਸਵਾਲਾਂ ਦਾ ਜਵਾਬ ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਹੈ, ਤਾਂ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਅਪਰਾਧਿਕ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਆਪਣੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਠੀਕ ਹੋਵੇਗੀ।"

18. ਪਰਬਤਭਾਈ ਆਹਿਰ ਅਲੀਅਸ ਪਰਬਤਭਾਈ ਭੀਮ ਸਿੰਘਭਾਈ ਕਰਮੂਰ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਗੁਜਰਾਤ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ। ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਤਿੰਨ ਜੱਜਾਂ ਦਾ ਬੈਂਚ ਨੇ ਧਾਰਾ 482 ਤਹਿਤ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੀਆਂ ਅੰਦਰੂਨੀ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਲਈ ਵਿਆਪਕ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ। **ਡਾ. ਡੀ. ਵਾਈ. ਚੰਦਰਚੂੜ,** ਜੱਜ ਨੇ ਬੈਂਚ ਲਈ ਬੋਲਦੇ ਹੋਏ, ਪੈਰਾ 16 ਅਤੇ ਉਪ ਪੈਰੇ ਵਿੱਚ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਕੀਤੀ।ਇਹਨਾਂ ਨੂੰ ਹੇਠਾਂ ਦੁਬਾਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈਃ

"16. ਇਸ ਵਿਸ਼ੇ ਦੀਆਂ ਮਿਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਉੱਭਰਨ ਵਾਲੇ ਵਿਆਪਕ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦਾ ਸੰਖੇਪ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਪ੍ਰਸਤਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈਃ

16. 1.ਧਾਰਾ 482 ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਜਾਂ ਨਿਆਂ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕਰਨ ਲਈ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੀਆਂ ਅੰਦਰੂਨੀ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਰੱਖਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਵਿਵਸਥਾ ਨਵੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਪ੍ਰਦਾਨ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ। ਇਹ ਸਿਰਫ਼ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਨੂੰ

ਮਾਨਤਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਰੱਖਦਾ ਹੈ।

16. 2. ਪਹਿਲੀ ਸੂਚਨਾ ਰਿਪੋਰਟ ਜਾਂ ਅਪਰਾਧਿਕ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਮੰਗ ਕਿ ਦੋਵਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਸਮਝੌਤਾ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ।

ਐੱਚ

---

6 (2017) 9 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. 641

ਜਸਵੰਤ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ

[ਵਿਕ੍ਰਮ ਨਾਥ, ਜੇ.]

ਏ

ਅਪਰਾਧੀ ਅਤੇ ਪੀੜਤ ਇੱਕ ਅਪਰਾਧ ਨੂੰ ਵਧਾਉਣ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨ ਦੇ ਸਮਾਨ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਕਿਸੇ ਅਪਰਾਧ ਨੂੰ ਜੋੜਦੇ ਸਮੇਂ, ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਫੌਜਦਾਰੀ ਜਾਬਤਾ ਸੰਘਤਾ, 1973 ਦੀ ਧਾਰਾ 320 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਧਾਰਾ 482 ਦੇ ਤਹਿਤ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨੂੰ ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਭਾਵੇਂ ਅਪਰਾਧ ਨਾ ਜੁੜਨ ਵਾਲਾ ਹੋਵੇ।

ਬੀ

16. 3. ਇੱਕ ਰਾਏ ਬਣਾਉਣ ਵਿੱਚ ਕਿ ਕੀ ਧਾਰਾ 482 ਦੇ ਤਹਿਤ ਆਪਣੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਅਪਰਾਧਿਕ ਕਾਰਵਾਈ ਜਾਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਇਹ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਨਿਆਂ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਅੰਦਰੂਨੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨੂੰ ਜਾਇਜ਼ ਠਹਿਰਾਉਂਦੇ ਹਨ।

ਸੀ

16. 4. ਹਾਲਾਂਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੀ ਅੰਦਰੂਨੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦਾ ਇੱਕ ਵਿਆਪਕ ਘੇਰਾ ਅਤੇ ਭਰਪੂਰਤਾ ਹੈ, ਇਸ ਦੀ ਵਰਤੋਂ (0) ਨਿਆਂ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕਰਨ ਲਈ, ਜਾਂ) ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।

16. 5. ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕਿ ਕੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਜਾਂ ਪਹਿਲੀ ਸੂਚਨਾ ਡੀ
ਰਿਪੋਰਟ ਨੂੰ ਇਸ ਆਧਾਰ ਉੱਤੇ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਪਰਾਧੀ ਅਤੇ ਪੀੜਤ ਨੇ ਵਿਵਾਦ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ, ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਹਰੇਕ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਉੱਤੇ ਅਧਾਰਤ ਹੈ ਅਤੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦਾ ਕੋਈ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਵਿਸਤਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ।

16. 6. ਧਾਰਾ 482 ਦੇ ਤਹਿਤ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਈ
ਅਤੇ ਇਸ ਪਟੀਸ਼ਨ 'ਤੇ ਸੁਣਵਾਈ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਕਿ ਵਿਵਾਦ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਅਤੇ ਗੰਭੀਰਤਾ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਮਾਨਸਿਕ ਬੁਰਾਈ ਜਾਂ ਕਤਲ, ਬਲਾਤਕਾਰ ਅਤੇ ਡਕੈਤੀ ਵਰਗੇ ਅਪਰਾਧਾਂ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਗੰਭੀਰ ਅਤੇ ਗੰਭੀਰ ਅਪਰਾਧਾਂ ਨੂੰ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਰੱਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਪੀੜਤ ਐੱਫ
ਜਾਂ ਪੀੜਤ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਨੇ ਵਿਵਾਦ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕਰ ਲਿਆ ਹੈ। ਸੱਚਮੁੱਚ, ਅਜਿਹੇ ਅਪਰਾਧ ਨਿੱਜੀ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ, ਪਰ ਸਮਾਜ ਉੱਤੇ ਗੰਭੀਰ ਪ੍ਰਭਾਵ ਪਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਮੁਕੱਦਮਾ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਗੰਭੀਰ ਅਪਰਾਧਾਂ ਲਈ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਦੇਣ ਵਿੱਚ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤ ਦੇ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਤੱਤ ਜੀ
ਉੱਤੇ ਅਧਾਰਤ ਹੈ।

16. 7. ਗੰਭੀਰ ਅਪਰਾਧਾਂ ਤੋਂ ਵੱਖਰੇ, ਅਜਿਹੇ ਅਪਰਾਧਿਕ ਮਾਮਲੇ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਦੀਵਾਨੀ ਵਿਵਾਦ ਦਾ ਭਾਰੀ

ਜਾਂ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਤੱਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੀ ਅੰਦਰੂਨੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਉਹ ਇੱਕ ਵੱਖਰੇ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਖੜ੍ਹੇ ਹਨ।

ਐੱਚ

16. 8. ਵਪਾਰਕ, ਵਿੱਤੀ, ਵਪਾਰਕ, ਭਾਈਵਾਲੀ ਜਾਂ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅਪਰਾਧਾਂ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਅਪਰਾਧਿਕ ਮਾਮਲੇ

1110

ਏ

ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਿਵਲ ਸੁਭਾਅ ਵਾਲੇ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਉਚਿਤ ਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਰੱਦ ਕੀਤੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ ਜਿੱਥੇ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੇ ਵਿਵਾਦ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕੀਤਾ ਹੈ।

ਬੀ

16. 9.ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਅਪਰਾਧਿਕ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜੇਕਰ ਵਿਵਾਦ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਦਰਮਿਆਨ ਸਮਝੌਤੇ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਏ ਜਾਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਹੈ ਅਤੇ ਅਪਰਾਧਿਕ ਕਾਰਵਾਈ ਜਾਰੀ ਰਹਿਣ ਨਾਲ ਜ਼ੁਲਮ ਅਤੇ ਪੱਖਪਾਤ ਪੈਦਾ ਹੋਵੇਗਾ; ਅਤੇ

16.10 । ਪ੍ਰਸਤਾਵ 16.8 ਅਤੇ 16.9 ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਸਿਧਾਂਤ ਵਿੱਚ ਅਜੇ ਵੀ ਇੱਕ ਅਪਵਾਦ ਹੈ।ਉੱਪਰ.ਰਾਜ ਦੀ ਵਿੱਤੀ ਅਤੇ ਆਰਥਿਕ ਭਲਾਈ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਆਰਥਿਕ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਹਨ ਜੋ ਨਿੱਜੀ ਵਿਵਾਦਕਾਂ ਦਰਮਿਆਨ ਸਿਰਫ਼ ਵਿਵਾਦ ਦੇ ਖੇਤਰ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਹਨ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨਾ ਜਾਇਜ਼ ਹੋਵੇਗਾ ਜਿੱਥੇ ਅਪਰਾਧੀ ਵਿੱਤੀ ਜਾਂ ਆਰਥਿਕ ਧੋਖਾਧੜੀ ਜਾਂ ਦੁਰਵਿਵਹਾਰ ਵਰਗੀ ਗਤੀਵਿਧੀ ਵਿੱਚ

ਸੀ

ਡੀ

ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ। ਵਿੱਤੀ ਜਾਂ ਆਰਥਿਕ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਉੱਤੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਐਕਟ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਸੰਤੁਲਨ ਵਿੱਚ ਤੋਲਣਗੇ।"

ਈ

19. ਸੁਲਝਾਏ ਗਏ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਬਾਰੇ ਉਪਰੋਕਤ ਚਰਚਾ ਤੋਂ, ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਤੋਂ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਸਪੱਸ਼ਟ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਅੱਗੇ ਇਹ ਕਿ ਨਿਆਂ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕਰਨਾ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫਰਜ਼ ਸੀ।ਅਸੀਂ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ ਅਜਿਹਾ ਕਹਿੰਦੇ ਹਾਃ

ਐੱਫ

ਏ) ਐਫ. ਆਈ. ਆਰ. ਵਿੱਚ ਲਗਾਏ ਗਏ ਦੋਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਅਤੇ ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇੱਕ ਦੀਵਾਨੀ ਸੁਭਾਅ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਨੇ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਸੀ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਆਪਣੇ ਪੁੱਤਰ ਲਈ ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਮੁੱਖ ਦੋਸ਼ੀ ਗੁਰਮੀਤ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਪੈਸੇ ਦਿੱਤੇ ਸਨ। ਜੇਕਰ ਗੁਰਮੀਤ ਸਿੰਘ ਅਸਫਲ ਰਹਿੰਦਾ ਤਾਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਵਾਅਦਾ ਪੂਰਾ ਨਾ ਕਰਨ ਲਈ ਅਦਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਰਕਮ ਦੀ ਵਸੂਲੀ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਾਇਰ ਕਰ ਸਕਦਾ ਸੀ।

ਜੀ

ਅ) ਸ਼ੁਰੂ ਵਿੱਚ, ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਅਤੇ ਆਰਥਿਕ ਸ਼ਾਖਾ ਦੇ ਦੋ ਉੱਚ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੇ ਪਾਇਆ ਹੈ ਕਿ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਤੱਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੋ ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਇੱਕ ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰ ਵਿੱਚ ਸੁਣਵਾਈ ਯੋਗ ਕੇਸ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਬੰਦ ਕਰਨ ਦੀ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ।ਹਾਲਾਂਕਿ, ਸੀਨੀਅਰ ਪੁਲਿਸ ਸੁਪਰਡੈਂਟ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ਾਂ 'ਤੇ ਐੱਫ. ਆਈ. ਆਰ. ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਤੇ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਗਈ।ਭਰੋਸੇ ਦੀ ਕੋਈ ਅਪਰਾਧਿਕ ਉਲੰਘਣਾ ਨਹੀਂ ਪਾਈ ਗਈ ਅਤੇ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ

ਐੱਚ

ਏ

ਕੇਵਲ ਗੁਰਮੀਤ ਸਿੰਘ ਵਿਰੁੱਧ ਧਾਰਾ 420 ਆਈ. ਪੀ. ਸੀ. ਤਹਿਤ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ।

ਸੀ) ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਨਸੀਬ ਸਿੰਘ ਨੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬਿਆਨ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਗੁਰਮੀਤ ਸਿੰਘ ਨੂੰ 4 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਨਕਦ ਦਿੱਤੇ ਸਨ ਅਤੇ ਗੁਰਮੀਤ ਸਿੰਘ ਦੇ ਪੱਖ ਵਿੱਚ 2 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦਾ ਚੈੱਕ ਵੀ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਜਿਸ ਨੂੰ ਉਸ ਨੇ ਭੁਨਾ ਲਿਆ ਸੀ।

ਬੀ

ਡੀ) ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੌਰਾਨ ਮੌਜੂਦਾ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਅਤੇ ਹੋਰ ਸਹਿ-ਦੋਸ਼ੀ ਗੁਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਅਪਰੈਲ 2014 ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ 319 ਆਈ. ਪੀ. ਸੀ. ਤਹਿਤ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣ ਲਈ ਸੰਮਨ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਧਾਰਾ 420 ਆਈ. ਪੀ.ਸੀ. ਤਹਿਤ ਚਲਾਉਣ ਲਈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੋਨਾਂ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਵਿਰੁੱਧ ਧੋਖਾਧੜੀ ਦਾ ਵੀ ਕੋਈ ਵੀ ਪੁਖਤਾ ਦੋਸ਼ ਨਹੀਂ ਬਣਦਾ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਦੋਨੋਂ ਇਟਲੀ ਵਿੱਚ ਵਸਨੀਕ ਸਨ।

ਸੀ

ਈ) ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਨਸੀਬ ਸਿੰਘ ਨੇ ਮੁੱਖ ਦੋਸ਼ੀ ਗੁਰਮੀਤ ਸਿੰਘ ਨਾਲ ਸਮਝੌਤਾ ਕੀਤਾ ਜੋ ਕਿ ਮਾਣਯੋਗ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਅੱਗੇ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਮਿਤੀ 26.09.2014 ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੁਆਰਾ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਕਥਿਤ ਅਪਰਾਧ ਵਿੱਤੀ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਦਾ ਸੀ।ਗੁਰਮੀਤ ਸਿੰਘ ਵਿਰੁੱਧ ਕਾਰਵਾਈ ਬੰਦ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ।

ਡੀ

(ਐੱਫ) 2014 ਤੋਂ ਹੀ ਮੌਜੂਦਾ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਅਤੇ ਹੋਰ ਸਹਿ-ਦੋਸ਼ੀ ਗੁਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਜੋ ਇਟਲੀ ਵਿੱਚ ਸਨ, ਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਵੱਲੋਂ ਤਲਬ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਭਗੌੜਾ ਐਲਾਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ

ਈ

ਅਰਜ਼ੀ ਦਿੱਤੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਸ ਨੂੰ ਭਗੌੜਾ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕਰਨ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਅਤੇ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ 482 Cr.P.C ਪਟੀਸ਼ਨ ਵੀ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਸ ਨੇ 26.09.2014 ਦਾ ਮਿਸ਼ਰਿਤ ਆਦੇਸ਼ ਵੀ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ। ਐੱਫ

(ਜੀ) ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਸਿਰਫ਼ ਐੱਫ. ਆਈ. ਆਰ. ਦਾ ਅਧਿਐਨ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਇਸ ਤੱਥ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦਾ ਨਾਮ ਐੱਫ. ਆਈ. ਆਰ. ਵਿੱਚ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਧਾਰਾ 482 Cr.P.C ਦੇ ਤਹਿਤ ਅੰਦਰੂਨੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਜੀ

20. ਸਾਡੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਰਿਕਾਰਡ ਉੱਤੇ ਸਾਰੀ ਸਮੱਗਰੀ ਉੱਤੇ ਵਿਚਾਰ ਨਾ ਕਰਨ ਅਤੇ ਇਸ ਤੱਥ ਦੀ ਕਦਰ ਨਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਗਲਤੀ ਕੀਤੀ ਕਿ ਵਿਵਾਦ, ਜੇ ਕੋਈ ਹੈ, ਤਾਂ ਦੀਵਾਨੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ 26.09.2014 ਨੂੰ ਮੁੱਖ ਦੋਸ਼ੀ ਗੁਰਮੀਤ ਸਿੰਘ ਨਾਲ ਆਪਣਾ ਮਾਮਲਾ ਸੁਲਝਾ ਲਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿਰੁੱਧ ਕਾਰਵਾਈ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਬੰਦ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਸ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਵਿਰੁੱਧ ਕਾਰਵਾਈ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣ ਦਾ ਕੋਈ ਤਰਕ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਐੱਚ

21. ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਉੱਤੇ ਉੱਪਰ ਦਰਜ ਸਾਰੇ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ ਦੋਵੇਂ ਮੌਜੂਦਾ ਅਪੀਲਾਂ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੀਆਂ ਹੱਕਦਾਰ ਹਨ। ਐੱਫ. ਆਈ. ਆਰ. 179 ਮਿਤੀ 29.10.2009, ਥਾਣਾ ਫਤਿਹਗੜ੍ਹ ਸਾਹਿਬ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਈ ਇਤਰਾਜ਼ਯੋਗ ਕਾਰਵਾਈ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਸਾਰੀਆਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਵਿਰੁੱਧ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ।

ਬਿਭੂਤੀ ਭੂਸ਼ਣ ਬੋਸ ਅਪੀਲਾਂ ਮੰਜ਼ੂਰ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ।

ਡਿਸਕਲੇਮਰ: ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆਂ ਨਿਰਣਾ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜਾਂ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ । ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ, ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।